

Xây dựng và phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tỉnh Đồng Nai: Những bước đi vững chắc

****Tổng quan về tình hình khởi nghiệp ở Đồng Nai***

Năm 2016 được Chính phủ chọn là “Năm Quốc gia Khởi nghiệp”, với mục tiêu đưa hoạt động Khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo đi vào thực tế. Chính phủ cũng đã ban hành Đề án “Hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2025”. Có thể nói, các hoạt động khởi nghiệp đổi mới sáng tạo được diễn ra mạnh mẽ và lan rộng khắp cả nước, các phong trào này đã và đang nhận được sự quan tâm của xã hội và của các cấp chính quyền các địa phương trong cả nước.

Tỉnh Đồng Nai nằm trong vùng kinh tế trọng điểm phía Nam, có các tiềm năng để phát triển các hoạt động khởi nghiệp trong các lĩnh vực như: nông nghiệp, chế biến nông sản, công nghệ thông tin, công nghiệp phụ trợ.... Nhằm hưởng ứng chương trình khởi nghiệp quốc gia, UBND tỉnh đã ban hành kế hoạch phát động phong trào khởi nghiệp trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2016-2020. Từ đó đến nay, phong trào khởi nghiệp trên địa bàn tỉnh đã và đang có những bước chuyển biến mạnh mẽ, từ các hoạt động hỗ trợ cho thanh niên tham gia khởi nghiệp đã đạt được những kết quả tích cực; các cơ sở Đoàn, Hội trong tỉnh có vai trò hết sức quan trọng trong công tác tuyên truyền, định hướng cho thanh niên về lập thân, lập nghiệp, làm giàu chính đáng, từ đó nâng cao nhận thức cho thanh niên về vai trò, tầm quan trọng của mình trong phát triển kinh tế xã hội, xây dựng và phát triển đất nước. Tuy nhiên, các hoạt động khởi nghiệp trong tỉnh trong thời gian qua vẫn mang tính phong trào, chưa thật sự hiệu quả. Số lượng doanh nghiệp vừa và nhỏ khởi nghiệp, đặc biệt là khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, khai thác tài sản trí tuệ, công nghệ và mô hình kinh doanh mới còn ít và gặp nhiều khó khăn như: ý tưởng khởi nghiệp còn hạn chế, nguồn lực đầu tư không có, thiếu tính đổi mới sáng tạo, thiếu các dịch vụ hỗ trợ về tiếp cận tài chính, các dịch vụ tư vấn hỗ trợ để có thể thương mại hóa sản phẩm, phát triển doanh nghiệp thành công.

Ngoài ra, hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của tỉnh Đồng Nai đang ở giai đoạn hình thành, các phong trào khởi nghiệp trong tỉnh còn hoạt động phân tán,

thiếu tập trung, các mối liên kết giữa các thành phần của hệ sinh thái khởi nghiệp chưa được hình thành đồng bộ và còn rất lỏng lẻo giữa các cơ quan quản lý nhà nước với các doanh nghiệp khởi nghiệp và các trường đại học, viện nghiên cứu trên địa bàn tỉnh.

****Xây dựng và phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tỉnh Đồng Nai***

Vai trò của cơ quan nhà nước

Thực hiện kế hoạch triển khai đề án Đề án 844 về hệ sinh thái khởi nghiệp quốc gia đến năm 2025 của Thủ tướng chính phủ, Sở Khoa học và Công nghệ Đồng Nai đã tham mưu cho ủy ban nhân dân tỉnh ban hành quyết định số 1523 phê duyệt Kế hoạch hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2018-2023.

Tiếp đến, Sở Khoa học và Công nghệ Đồng Nai đã tham mưu cho UBND tỉnh ban hành Quyết định số 3000/QĐ-UBND ngày 24/8/2018 phê duyệt Kế hoạch “Hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo 5 tháng cuối năm 2018 và năm 2019”

Ngoài ra, để giúp UBND tỉnh xây dựng chiến lược phát triển về khởi nghiệp, hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo; chương trình công tác quy hoạch, thẩm định, tư vấn, xét chọn, điều phối, hỗ trợ tổ chức các chương trình, đề án, dự án về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo; Sở Khoa học và Công nghệ Đồng Nai đã tham mưu cho UBND tỉnh ban hành Quyết định số 2949/QĐ-UBND ngày 22/8/2018 về việc thành lập Hội đồng Tư vấn, điều phối mạng lưới khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trên địa bàn tỉnh Đồng Nai giai đoạn 2018 – 2023. Có thể nói, sự hình thành của Hội đồng Tư vấn, điều phối các mạng lưới khởi nghiệp nhằm kết nối hệ sinh thái khởi nghiệp của tỉnh; quản lý và điều phối chung các hoạt động khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong tỉnh một cách đồng bộ, tập trung, tạo được sức mạnh lan tỏa nhằm thúc đẩy và phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của tỉnh.

Vai trò của các cơ sở giáo dục và các tổ chức xã hội

Trong việc xây dựng và phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, bên cạnh vai trò của nhà nước trong việc hoạch định các chính sách hỗ trợ, thì

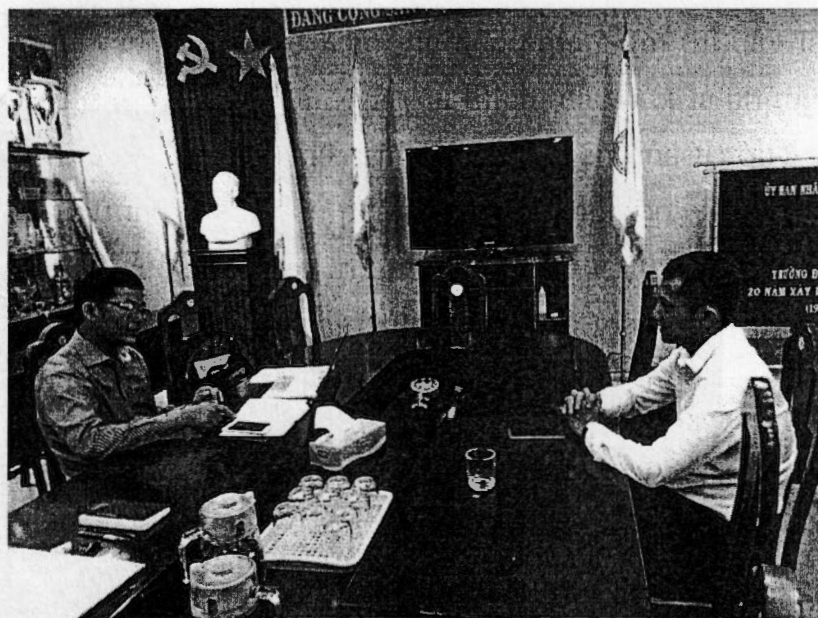
việc quan trọng đó là phải xây dựng và kết nối các thành phần trong hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của tỉnh. Một trong những thành phần quan trọng đó chính là các trường đại học và cao đẳng trên địa bàn tỉnh, nơi ươm mầm cho các ý tưởng khởi nghiệp của bạn sinh viên. Trong những năm qua, Trường đại học Lạc Hồng luôn là một trong những đơn vị đi đầu về hoạt động khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn tỉnh. Trường đại học Lạc Hồng đã thành lập câu lạc bộ khởi nghiệp, trong đó đã tổ chức các cuộc thi khởi nghiệp cấp trường, tham gia các cuộc thi khởi nghiệp quốc gia và đoạt giải nhì cuộc thi khởi nghiệp quốc gia năm 2017. Bên cạnh tổ chức các cuộc thi khởi nghiệp, nhà trường cũng đã chú trọng đến công tác đào tạo các kiến thức về khởi nghiệp cho các bạn sinh viên, đã có nhiều giải pháp tiếp tục phát triển hệ thống đào tạo khởi nghiệp trong trường. Về đội ngũ giảng viên, đến nay trường đã hình thành một nhóm giảng viên chuyên giảng dạy về khởi nghiệp. Nhóm giảng viên này được tham gia các khóa học chuyên sâu về đào tạo khởi nghiệp của Chương trình khởi nghiệp quốc gia, của Hội đồng Anh...

*Chung kết cuộc thi khởi nghiệp của trường đại học Lạc Hồng năm 2018
(Ảnh: LHU)*

Về cơ sở vật chất, nhà trường đã và đang tiến hành xây dựng không gian làm việc chung “mô hình co-working space” hay còn gọi là mô hình không gian làm việc chung cho các nhóm khởi nghiệp. Hiện nay, mô hình không gian làm việc chung đã hoàn thành và chuẩn bị đi vào vận hành. Đây là khu làm việc chung

dành cho các nhóm dự án hoạt động và cũng là nơi đào tạo riêng về các kỹ năng liên quan đến khởi nghiệp... Theo thông tin từ TS. Nguyễn Văn Tân, Trưởng Khoa Quản trị-Kinh tế Quốc tế trường đại học Lạc Hồng đồng thời là Trưởng ban đào tạo Hội đồng tư vấn và Hỗ trợ Khởi nghiệp phía Nam thì đây là mô hình đã và đang được nhiều giới trẻ quan tâm và yêu thích, đặc biệt là những ai quan tâm đến câu chuyện khởi nghiệp. Tại đây, ngoài sinh viên của trường thì các thanh niên, sinh viên trong tỉnh có nhu cầu phát triển khởi nghiệp cũng có thể tham gia. Họ có thể tự thành lập các nhóm hỗ trợ lẫn nhau để phát triển. Đồng thời sẽ được tư vấn từ các chuyên gia trong trường và các chuyên gia khách mời. Trong công tác xây dựng và phát triển đề án “Hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo” nhà trường đã có những động thái tích cực nhằm góp phần đẩy mạnh phong trào khởi nghiệp không chỉ ở nhà trường mà còn cho hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của tỉnh cũng như khu vực phía Nam.

Đại diện Sở Khoa học và công nghệ Đồng Nai trao đổi với TS. Nguyễn Văn Tân- trường đại học Lạc Hồng về chính sách phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp của tỉnh Đồng Nai

Bên cạnh trường Đại học Lạc Hồng, Trường Đại học Công nghệ Đồng Nai cũng là một trong những nơi thúc đẩy mạnh mẽ và phát triển phong trào khởi nghiệp của tỉnh trong thời gian qua. Trong năm 2018, nhà trường đã thành lập

trung tâm sáng tạo và khởi nghiệp dành cho sinh viên. Lễ khánh thành Trung tâm sáng tạo và khởi nghiệp diễn ra vào đúng dịp kỷ niệm 13 năm ngày thành lập trường, là sự kiện có ý nghĩa rất lớn, nhằm tạo điều kiện tối đa cho sinh viên học tập, sáng tạo, nghiên cứu khoa học và là nơi ươm mầm các ý tưởng khởi nghiệp trong thời gian tới.

Theo TS. Phan Ngọc Sơn, Hiệu trưởng trường Trường Đại học Công nghệ Đồng Nai, có thể nói sự ra đời của Trung tâm sáng tạo và khởi nghiệp của trường nhằm mục đích tạo thêm những bước đi vững chắc và không ngừng chăm sóc tốt hơn cho sinh viên công tác nghiên cứu khoa học, giúp cho sinh viên có không gian để thực hiện các ý tưởng khởi nghiệp.

Lễ khai trương trung tâm sáng tạo và khởi nghiệp của trường đại học công nghệ Đồng Nai (Ảnh: nguồn DNTU)

Trường đại học Công nghệ Đồng Nai cũng là một trong những trường có nhiều ý tưởng khởi nghiệp tham gia các cuộc thi do Tỉnh đoàn Đồng Nai tổ chức trong những năm qua và có nhiều ý tưởng khởi nghiệp đạt giải cao. Theo Tiến sĩ Đặng Kim Triết - Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Ứng dụng Khoa học Công nghệ Trường Đại học Công nghệ Đồng Nai, cho rằng: "Tinh thần khởi nghiệp đang thấm sâu vào các bạn sinh viên. Các bạn phải có một ý chí phấn đấu, có một khát vọng của chính các bạn về tinh thần khởi nghiệp khi còn ngồi trên ghế giảng đường

Đại học. Các bạn sinh viên phải không ngừng tìm tòi, học hỏi những công nghệ mới, có tính sáng tạo để phát triển thành những dự án khởi nghiệp áp dụng vào cuộc sống thực tiễn”. Bên cạnh đó, Tiến sĩ Đặng Kim Triết khẳng định: ”Lãnh đạo Trường Đại học Công nghệ Đồng Nai sẽ luôn đồng hành và hỗ trợ cao nhất cho các Sinh viên có ý tưởng khởi nghiệp”.

Tập thể giảng viên và sinh viên trường đại học công nghệ Đồng Nai nhận giải tại cuộc thi thấp sáng ý tưởng khởi nghiệp (Ảnh: DNTU)

Bên cạnh các trường đại học, một trong những đơn vị tích cực hỗ trợ các phòng trào và các dự án khởi nghiệp của tỉnh Đồng Nai trong thời gian qua là Hội Doanh nhân trẻ Đồng Nai. Hội đã thành lập câu lạc bộ Khởi nghiệp vào năm 2017. Câu lạc bộ là nơi tập hợp những doanh nghiệp, doanh nhân trẻ mới khởi nghiệp nhằm giúp họ có cơ hội tiếp cận, học hỏi các doanh nghiệp đi trước. Ban đầu, Hội đã hình thành quỹ khởi nghiệp có giá trị 2 tỷ đồng, trong đó ưu tiên hỗ trợ các dự án khởi nghiệp ở lĩnh vực công nghệ thông tin, công nghiệp phụ trợ, nông nghiệp công nghệ cao... “Đối với nguồn Quỹ khởi nghiệp của Hội, chúng tôi sẽ tiếp tục bổ sung. Bất kể dự án khởi nghiệp nào, không giới hạn là hội viên khi nộp hồ sơ sẽ được thẩm định. Nếu dự án đạt yêu cầu nhận được vốn vay, Hội Doanh nhân trẻ sẽ hỗ trợ thêm về hướng nghiệp, kinh nghiệm và tư vấn, chứ không phải chỉ cho vay rồi thôi”, Chủ tịch Hội Doanh nhân trẻ Đồng Nai Đặng Văn Điềm khẳng định. Từ

khi thành lập đến nay, quỹ khởi nghiệp và câu lạc bộ khởi nghiệp đã hỗ trợ cho nhiều thanh niên khởi nghiệp, vươn lên làm giàu, góp phần giải quyết việc làm cho một bộ phận thanh niên trong tỉnh. “Nếu không có Quỹ hỗ trợ khởi nghiệp của Hội Doanh nhân trẻ Đồng Nai thì chúng tôi khó có ngày hôm nay”, đó là tâm sự của anh Hoàng Văn Tuyển, quản lý cơ sở đèn gỗ Trái tim hồng – nơi tạo việc làm cho nhiều người khuyết tật ở ấp Phương Lâm 2, xã Phú Lâm, huyện Tân Phú.

Trao quyết định thành lập câu lạc bộ khởi nghiệp của Hội doanh nhân trẻ tỉnh Đồng Nai (Ảnh: Hội doanh nhân trẻ Đồng Nai)

Ở khu vực phía nam, Đồng Nai cũng là địa phương nhận được sự hỗ trợ tích cực của Hội đồng tư vấn và hỗ trợ khởi nghiệp phía Nam cho việc phát triển phong trào khởi nghiệp. Theo ông Huỳnh Thanh Vạn, Phó chủ tịch Hội đồng tư vấn hỗ trợ khởi nghiệp phía Nam cho hay “Đồng Nai là một trong số các địa phương trọng điểm được Hội đồng quan tâm và đã phối hợp với các đơn vị khác tổ chức những diễn đàn giao lưu khởi nghiệp tại các trường như Đại học Lạc Hồng, Cao đẳng Sonadezi... Một số dự án khởi nghiệp của sinh viên Đồng Nai được Hội đồng hỗ trợ cũng đạt giải cao trong các cuộc thi khởi nghiệp cấp quốc gia”.

Định hướng phát triển trong thời gian tới

Về định hướng phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của tỉnh trong thời gian tới, trước hết đó là cần phải tập trung để phát triển được những tiềm

năng đã đạt được trong thời gian; đồng thời tiếp tục có những định hướng để hình thành và phát triển một hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong tương lai, trong đó cần thiết phải xây dựng một kế hoạch theo lộ trình với mục tiêu cụ thể và trước hết cần phải ưu tiên giải quyết những vấn đề sau:

Một là, hỗ trợ hạ tầng, cơ sở vật chất cho hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo và cộng đồng khởi nghiệp, trong đó tập trung xây dựng các không gian làm việc chung (co-working space) để các bạn sinh viên có không gian trao đổi nghiên cứu, sáng tạo các ý tưởng khởi nghiệp, gặp gỡ các nhà cố vấn, các nhà đầu tư...đồng thời nơi đây cũng sẽ là nơi để các dự án khởi nghiệp ươm mầm và phát triển.

Hai là, tiếp tục xây dựng và hoàn thiện chính sách hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, từng bước hoàn thiện cơ chế, hành lang pháp lý nhằm tạo môi trường pháp lý thuận lợi giúp hình thành và phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, cộng đồng khởi nghiệp.

Ba là, xây dựng và hoàn thiện Cổng thông tin khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tỉnh Đồng Nai và kết nối Cổng Thông tin khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia để cung cấp thông tin, chính sách, pháp luật, nguồn nhân lực, các giao dịch đầu tư, các dự án khởi nghiệp đã thành công tiêu biểu, mô hình kinh doanh mới, tin tức và sự kiện,... về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo.

Bốn là, đẩy mạnh các hoạt động truyền thông về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo nhằm thúc đẩy và khơi dậy tinh thần sáng tạo, khởi nghiệp trong xã hội, đặc biệt là giới trẻ, làm tiền đề cho thanh niên mạnh dạn khởi nghiệp; tổ chức cuộc thi khởi nghiệp đổi mới sáng tạo hàng năm và các hoạt động tuyên truyền ngày hội khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tỉnh Đồng Nai.

Năm là, tổ chức các lớp đào tạo nhận thức về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, trong đó ưu tiên đào tạo các nhóm đối tượng là các bạn đoàn viên thành niên, phụ nữ trên địa bàn tỉnh có nhu cầu và quan tâm đến khởi nghiệp đổi mới sáng tạo.

Sáu là, đẩy mạnh liên kết với mạng lưới các chuyên gia, cố vấn, mạng lưới các nhà đầu tư thiên thần, nhà đầu tư mạo hiểm, các Quỹ đầu tư khởi nghiệp trong nước và quốc tế để thu hút và huy động nguồn lực trong nước và quốc tế hỗ trợ cho sự phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của tỉnh.

TS. Nguyễn Quốc Cường (Trung tâm ứng dụng tiến bộ KHCN) thăm trung tâm ươm tạo doanh nghiệp tại một trường đại học ở Hàn Quốc

Với những tiềm năng hiện có, nguồn nhân lực dồi dào và có những cơ chế, chính sách định hướng cụ thể để hỗ trợ cho hoạt động khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trên địa bàn tỉnh, hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tỉnh Đồng Nai sẽ phát triển nhanh chóng và trở thành một điểm sáng về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong khu vực phía Nam nói riêng và cả nước nói chung./.